

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci **žalobkyně: nezl. K. V.**, proti **žalovanému: Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo nám. 3/5, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 3. 2013, č. j. JMK 9512/2013, vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 30 A 37/2013, o návrhu žalobkyně na určení lhůty k provedení procesního úkonu dle § 174a zákona č. 6/2002 Sb.,

t a k t o :

- I. Návrh **s e z a m í t á**.
- II. Navrhovatelka **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a obsah návrhu

Návrhem ze dne 31. 1. 2014, doručeným Nejvyššímu správnímu soudu dne 11. 2. 2014, se žalobkyně (dále jen „navrhovatelka“) domáhá určení lhůty k provedení procesního úkonu dle § 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (dále jen „zákon o soudech a soudcích“). Po zdejšímu soudu se navrhovatelka domáhá toho, aby Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“) byla určena lhůta 1 měsíce k rozhodnutí o její žalobě ve věci vedené u krajského soudu pod sp. zn. 30 A 37/2013.

Dne 27. 3. 2013 navrhovatelka podala u krajského soudu žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 3. 2013, č. j. JMK 9512/2013, kterým bylo zamítnuto její odvolání proti rozhodnutí Městského úřadu Vyškov ze dne 14. 1. 2013, sp. zn. MV 50/213 OSVV-Min, č. j. MV 50/2013-5, kterým bylo rozhodnuto o tom, že změna trvalého pobytu navrhovatelky nebude zaevidovaná.

Dle jejího názoru dochází v řízení před krajským soudem k průtahům, neboť od dubna 2013 soud neučinil ve věci žádný procesní úkon. Navrhovatelka dále uvedla, že ačkoli může krajský soud rozhodnout ve věci bez nařízení jednání a je mu známo, že navrhovatelka se nachází v situaci, kdy jí nemůže být vydán občanský průkaz bez ohlášení změny trvalého pobytu, resp. ve vazbě na soudní rozhodnutí, jímž dojde ke zrušení žalobou napadeného správního rozhodnutí. Jedná se přitom o nikoli složitou právní věc.

Navrhovatelka zdůraznila, že bez občanského průkazu nemůže prokázat svou totožnost a nachází se tudíž v tíživé situaci. V dané souvislosti poukázala na § 56 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), který počítá s přednostním projednáním věci, jsou-li pro to závažné důvody. Tyto důvody u sebe navrhovatelka spatřuje v tom, že není jasné, jak a čím by měla v mezidobí do rozhodnutí krajského soudu, které snad lze očekávat do tří let od podání žaloby, prokazovat svou totožnost ve vztahu ke svému faktickému bydlišti. Pokud by krajský soud argumentoval počtem jemu napadlých věcí, pak navrhovatelka odkázala na judikaturu Ústavního soudu, která se týká způsobu, jak má stát organizovat a zajišťovat řádné fungování soudní moci.

II. Vyjádření krajského soudu

Krajský soud uvedl, že jde již o druhý návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu v dané věci, předchozí návrh byl přitom zamítnut ze strany Nejvyššího správního soudu usnesením ze dne 5. 11. 2013, č. j. Aprk 66/2013 - 65, dostupným z www.nssoud.cz.

Krajský soud obdobně jako v případě prvního návrhu na určení lhůty v dané věci odkázal na obsah soudního spisu a sdělil, že skutečně ve věci ještě nerozhodl, dle jeho názoru však v řízení k průtahům nedochází. V řízení bylo dosud rozhodnuto o žádosti o osvobození od soudních poplatků a o návrhu na přiznání odkladného účinku, což jsou návrhy přednostně vyřizované. Krajský soud přitom vyřizuje věci v pořadí, v jakém mu došly, věc navrhovatelky přitom není přednostní věcí a dle přesvědčení krajského soudu nejsou dány důvody pro její přednostní projednání ani s ohledem na § 56 odst. 1 s. ř. s.

Navrhovatelčina žaloba se týká negativního rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, které bylo potvrzeno žalovaným. Právní účinky takového rozhodnutí neznamení nic jiného než to, že navrhovatelka je vedena v registru obyvatel s místem trvalého pobytu v K. Tato skutečnost sama o sobě nevede a ani nemůže vést k situaci, kterou navrhovatelka líčila, tj. nevydání občanského průkazu. Ostatně občanský průkaz, v němž je místo trvalého pobytu uvedeno v K., měla navrhovatelka připravený k vyzvednutí.

Krajský soud navrhl, aby byl návrh na určení lhůty zamítnut.

III. Obsah soudního spisu

Z předloženého soudního spisu krajského soudu Nejvyšší správní soud zjistil, že navrhovatelka se domáhá žalobou doručenou soudu dne 27. 3. 2013 zrušení rozhodnutí

žalovaného. Spolu se žalobou požádala o osvobození od soudního poplatku a o přiznání odkladného účinku podané žaloby. Usnesením ze dne 2. 4. 2013, č. j. 30 A 37/2013 - 19, přiznal soud navrhovatelce osvobození od soudního poplatku a téhož dne ji vyzval k vyjádření, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání, a poučil ji o složení rozhodujícího senátu a možnosti namítat podjatost. Přípisem rovněž ze dne 2. 4. 2013 zaslal soud žalovanému žalobu k vyjádření, současně ho vyzval k předložení úplného správního spisu a seznámil ho se složením senátu, který žalobu bude projednávat a o věci rozhodovat.

Navrhovatelka doplnila žalobní argumentaci v podání doručeném soudu dne 16. 4. 2013. Téhož dne bylo soudu doručeno vyjádření žalovaného k návrhu na odkladný účinek žaloby. Usnesením ze dne 22. 4. 2013, č. j. 30 A 37/2013 - 36, soud nepřiznal žalobě odkladný účinek. Dne 30. 4. 2013 bylo soudu doručeno vyjádření žalovaného k žalobě. Navrhovatelka doplnila podáním doručeným soudu dne 21. 5. 2013 žalobu, soudu zaslala usnesení Úřadu městyse K. ze dne 19. 4. 2013 a přípis Veřejného ochránce práv ze dne 17. 5. 2013. Krajský soud poté (dne 20. 5. 2013) přeposlal doplnění žaloby žalovanému a navrhovatelce vyjádření žalovaného k její žalobě.

Dne 21. 10. 2013 došel krajskému soudu první návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu, o kterém zamítavě rozhodl Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 5. 11. 2013, č. j. Aprk 66/2013 - 65. Zasláný soudní spis obdržel zpět krajský soud dne 13. 11. 2013. Dne 5. 2. 2014 došel krajskému soudu druhý návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu – o tomto návrhu se vede nyní řízení.

IV. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

Nejvyšší správní soud podaný návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu zhodnotil a dospěl k závěru, že není důvodný.

Řízení o návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu, upravené v § 174a zákona o soudech a soudcích, představuje promítnutí zásad spravedlivého procesu z hlediska naplnění práva účastníka nebo jiné strany řízení na projednání jeho věci bez zbytečných průtahů, zakotveného zejména v čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

V řízení podle § 174a zákona o soudech a soudcích Nejvyšší správní soud rozhoduje o návrhu na určení lhůty. Znamená to, že zjistí-li neodůvodněné průtahy v řízení spočívající zejména v tom, že příslušný soud poté, kdy obdrží podání ve věci, v přiměřené době nečiní žádné úkony, věci se vůbec nezabývá, aniž by pro takový postup existovaly ospravedlnitelné důvody, anebo činí úkony s nedůvodnou časovou prodlevou, usnesením určí tomuto soudu lhůtu, ve které má úkon učinit, resp. ve které má rozhodnout. Zkoumání, zda dochází či nedochází k průtahům, se zkoumá jen ve vztahu k tomu úkonu, u nějž byly namítnuty průtahy (zde dle vymezení v návrhu je tímto úkonem vydání rozhodnutí o žalobě).

Průtahy v řízení znamenají, že v soudním procesu dochází k neodůvodněně pomalému vyřizování věci napadlé příslušnému soudu či dokonce ke vzniku excesivního

stavu, kdy dochází k nečinnosti soudu. Soud se tak při posuzování oprávněnosti návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu zabývá otázkou, zda v řízení dochází k průtahům, a to zejména s ohledem na kritéria stanovená v § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích, jimiž jsou složitost věci, význam předmětu řízení pro navrhovatele, postup účastníků nebo stran řízení a dosavadní postup soudu.

Podstatné je rovněž i to, že krajský soud je podle § 56 odst. 1 s.ř.s. povinen zásadně projednávat a rozhodovat věci v pořadí, v jakém mu došly; to neplatí pouze tehdy, jsou-li u věci dány závažné důvody pro přednostní projednávání a rozhodování věci. Soud dle § 56 odst. 2 a 3 s.ř.s. projednává a rozhoduje přednostně návrhy na osvobození od soudních poplatků a návrhy na ustanovení zástupce, projednává a rozhoduje přednostně též žaloby proti nečinnosti správního orgánu a žaloby proti nezákonnému zásahu, pokynu nebo donucení správního orgánu, návrhy a žaloby ve věcech mezinárodní ochrany, rozhodnutí o správním vyhoštění, rozhodnutí o povinnosti opustit území, rozhodnutí o zajištění cizince, rozhodnutí o prodloužení doby trvání zajištění cizince, jakož i jiných rozhodnutí, jejichž důsledkem je omezení osobní svobody cizince, rozhodnutí o ukončení zvláštní ochrany a pomoci svědkům a dalším osobám v souvislosti s trestním řízením, jakož i další věci, stanoví-li tak zvláštní zákon. Nyní požadovaný procesní úkon nespadá pod vymezení v § 56 odst. 2 či 3 s.ř.s.

V nynější věci je ve vztahu k postupu navrhovatelky nutno poznamenat, že vzhledem k prvnímu podanému návrhu na určení lhůty (o němž bylo rozhodnuto usnesením ze dne 5. 11. 2013, č. j. Aprk 66/2013 – 65) neměl krajský soud spis od 24. 10. 2013, kdy jej zaslal Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o návrhu na určení lhůty, do 13. 11. 2013, kdy mu byl spis vrácen. Dobu od 24. 10. 2013 do 13. 11. 2013, po kterou neměl krajský soud spis a nemohl tedy reálně činit ve věci úkony, Nejvyšší správní soud nezohlednil při hodnocení nynějšího návrhu na určení lhůty (tj. návrhu druhého v pořadí). Tato okolnost totiž byla spojena s postupem navrhovatelky, čímž lze rozumět objektivní skutečnost spojenou s navrhovatelkou, která nemůže být přičítána státu a je relevantní při posuzování průtahů v řízení (srov. bod 82. rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ze dne 15. 7. 1982 ve věci *Eckle vs. Německo*, číslo stížnosti 8130/78, dostupného z <http://hudoc.echr.coe.int>). Jakkoli zdejší soud žádným způsobem nezpochybňuje právo navrhovatelky podat návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu, není možno přehlédnout dopady, které má nutnost projednat takový návrh Nejvyšším správním soudem do možnosti krajského soudu provádět úkony v řízení.

Nejvyšší správní soud se dále zabýval postupem krajského soudu, což je další okolnost rozhodná pro posouzení návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu. Krajskému soudu nelze vytýkat, že by neučinil některý z přípravných úkonů nutných pro rozhodnutí ve věci. V přiměřené době bylo rozhodnuto o žádosti o osvobození od soudního poplatku, účastníci byli vyzváni k vyjádření, zda souhlasí s projednáním věci bez jednání, krajský soud zaslal vyjádření žalovaného navrhovatele a doplnění žaloby žalovanému. Ostatně i sama navrhovatelka potvrdila, že věc se nachází v tom stádiu, že je možno vydat rozhodnutí.

U dalších kritérií zmíněných v § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích, tj. významu předmětu řízení pro navrhovatele a složitosti věci, Nejvyšší správní soud

konstatuje, že tato kritéria je třeba vnímat v souvislosti s pravidlem vyjádřeným v § 56 odst. 1 s. ř. s., dle něhož soud projednává a rozhoduje věci podle pořadí, v jakém k němu došly, pokud nejsou dány závažné důvody pro přednostní projednání věci.

Ust. § 56 odst. 1 s. ř. s. sice předpokládá, že, jsou-li pro to závažné důvody, může být určitá věc projednána přednostně. Nejvyšší správní soud ovšem nesouhlasí s navrhovatelkou, že by v nynější věci byly podmínky pro naznačený postup. Navrhovatelka tvrdila, že takovým závažným důvodem je, že bez občanského průkazu nemůže prokazovat svoji totožnost obecně a dále pak ve vztahu k adrese, o níž tvrdí, že jde o její faktické bydliště. V řízení o návrhu na určení lhůty Nejvyššímu správnímu soudu nepřísluší provádět hodnocení, která by měla vztah k věcnému řešení otázek, k nimž by se mohl krajský soud vyjadřovat ve svém rozhodnutí. Aniž by tedy Nejvyšší správní soud prováděl jakékoli právní hodnocení existence či neexistence vztahu vydávání občanských průkazů a nezaevidování změny místa trvalého bydliště, je možno konstatovat, že navrhovatelka byla vyzvána k převzetí občanského průkazu (výzvou ze dne 25. 2. 2013, č. j. MV/9821/2013), jímž svou totožnost zcela jistě prokazovat může, byť lze očekávat, že na tomto průkazu je uvedeno místo trvalého pobytu, které si přála změnit a které již považuje za neaktuální. Nejvyšší správní soud v daném případě ovšem zmíněný závažný důvod nespatřuje, jelikož navrhovatelka se může prokázat občanským průkazem, k jehož vyzvednutí byla vyzvána, a to ve vztahu k údajům odlišným od místa trvalého bydliště. Ve vztahu ke skutečnosti, že na tomto průkazu může být uvedeno místo trvalého pobytu, s nímž nesouhlasí, nepřinesla relevantní tvrzení, které by blíže osvětlilo, proč by uvedené mělo svědčit pro přednostní projednání věci s ohledem na závažné důvody dle § 56 odst. 1 s. ř. s., zdejší soud přitom takový důvod neshledal.

Nejvyšší správní soud proto zhodnotil, že zde není důvod pro přednostní projednání věci ve smyslu § 56 odst. 1 s. ř. s. Soud nepochybně, že subjektivně svou věc pro sebe navrhovatelka vnímá jako velmi důležitou, zároveň však nelze pochybovat o tom, že takové subjektivní hodnocení je i u řady dalších žalobců před krajským soudem ve vztahu k jejich žalobám, objektivně vzato však konkrétní okolnosti navrhovatelčina případu přednostní projednání nevyžadují.

Dále se Nejvyšší správní soud zabýval kritériem složitosti věci. U řízení, která mají být zakončena meritorním rozhodnutím a která nespádají pod přednostní věci vymezené v § 56 odst. 3 s. ř. s., je prvořadé hledisko pořadí, v jakém věci k soudu došly, které odráží ústavní zásadu rovnosti, nikoli skutečnost, zda jde o věc složitou či méně složitou. Jak již bylo naznačeno v předešlém usnesení ze dne 5. 11. 2013, č. j. Aprk 66/2013 - 65, pokud by byly bez dalšího věci méně složité předřazovány věcem složitějším, docházelo by k neodůvodněnému zvýhodnění jedněch účastníků oproti druhým.

K vyřizování věcí v pořadí, v jakém napadly, zdejší soud hledí tehdy, pokud trvání řízení v jednotlivých posuzovaných věcech nepřekračuje přiměřenou délku řízení z hlediska zásad spravedlivého procesu. Nejvyššímu správnímu soudu je znám právní názor vyjádřený Ústavním soudem, dle něhož *„je věcí státu, aby organizoval své soudnictví tak, aby principy soudnictví, zakotvené v Listině a Úmluvě, byly respektovány a případné nedostatky v tomto směru nemohou jít k tíži občanů, kteří od soudu právem očekávají ochranu svých práv v přiměřené době“* (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 14. 9. 1994,

sp. zn. IV. ÚS 55/94, publikovaný jako N 42/2 SbNU 35, dostupný z <http://nalus.usoud.cz>). V případech, kdy je přiměřená délka řízení překročena, byť by třeba byl důvodem stav objektivní přetíženosti soudu, Nejvyšší správní soud určuje lhůtu k provedení procesního úkonu, s nímž jsou spojeny průtahy, bez ohledu na to, kolik věcí předchází. Především v takových případech se uplatní náhled, že u složitějších věcí může být přiměřená délka řízení větší než by tomu bylo u věcí jednoduchých.

Kritéria složitosti věci i významu řízení pro navrhovatele nejsou exaktně měřitelná či přesně vyjádřitelná, Nejvyšší správní soud je proto poměřuje přímo s délkou řízení před soudem, proti němuž jsou průtahy namítány. Při jejich zohlednění v nynější věci, kdy krajskému soudu byla žaloba doručena dne 27. 3. 2013, a s přihlédnutím k postupu soudu i navrhovatelky nelze soudit, že by v dané věci docházelo k průtahům. O navrhovatelčině věci lze konstatovat, že patří mezi věci typově spíše méně složité s ohledem na relativně užší a sevřený okruh právních otázek soudu předložených k posouzení a nikoliv rozsáhlý spisový materiál. Dále lze uvést, že z hlediska významu předmětu řízení pro navrhovatelku nejde o věc zásadního významu s ohledem na skutečnosti, kterými se zdejší soud zabýval výše ve vztahu k § 56 odst. 1 s. ř. s. Ani na základě popsaných charakteristik navrhovatelčiny věci nebylo možno dospět k závěru, že v řízení zahájeném dne 27. 3. 2013, v němž krajský soud nemohl jednat od 24. 10. 2013 do 13. 11. 2013, docházelo k průtahům, a to i s ohledem na požadavek řádného a podloženého rozhodnutí krajského soudu, jak po stránce právní, tak věcné, jehož naplnění vyžaduje určitý čas.

V. Závěr a náklady řízení

S přihlédnutím ke kritériím, na jejichž základě se dle § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích posuzuje důvodnost návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu, Nejvyšší správní soud vyhodnotil nynější návrh na určení lhůty jako nedůvodný, proto jej zamítl dle § 174a odst. 7, věty za středníkem, zákona o soudech a soudcích.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích, dle kterého hradí náklady řízení o něm stát jen tehdy, je-li návrh uznán jako oprávněný. K tomu v projednávané věci nedošlo, proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že navrhovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. února 2014

JUDr. Radan Malík
předseda senátu